

ПРОБЛЕМИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ В ОБЛІКОВОМУ ПРОЦЕСІ

Актуальність теми. Впровадження інноваційних підходів, інформаційних систем і технологій в обліковому процесі є важливою складовою для зниження працемісткості процесів використання інформаційних ресурсів, їх обробки, підвищення надійності та оперативності з метою ефективно організації діяльності людей, для вирішення управлінських завдань економічного об'єкта.

Мета дослідження. Дослідження основних проблем процесу автоматизації та основних умов ефективно організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційних технологій (ІТ).

Окремі теоретичні та практичні аспекти впливу, застосування інформаційних технологій в обліковому процесі та управлінні досліджувалися у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, серед яких варто виділити: Ф.Ф. Бутинця, А.М. Березу, В.П. Завгороднього, Ю.А. Кузьмінського, Ю.Г.Лисенко, С.В.Мельниченко, Т.А. Писаревську, В.Л. Плескач, Г.А. Титоренко [3].

Ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управлінця на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування редактування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи, підвищувати ефективність праці аудиторів, ревізорів [4]. Тому важливим є створення автоматизованої системи бухгалтерського обліку (АСБО), яка ставить перед собою мету створення системи обробки даних, яка має задані споживні якості. До споживних якостей системи належать: функціональна повнота, своєчасність, функціональна надійність адаптивна надійність, економічна ефективність [1, с. 187].

В автоматизованих системах бухгалтерського обліку, в організації облікового процесу ІТ розуміють як людино-машинну систему, що забезпечує автоматизоване виконання функцій облікового працівника. ІТ забезпечують автоматизацію методу бухгалтерського обліку та інших функцій управління в інформаційних системах, їхня сукупність створює інформаційну технологію управління [2, с. 207]. Особливістю ІТ є те, що в них і предметом, і продуктом праці є інформація, а знаряддями праці - засоби обчислювальної техніки та зв'язку.

Треба зазначити таку важливу деталь - зникає потреба у паперових носіях інформації, зменшується час потрібний на документування, тобто цей процес стає прогресивнішим; здійснюється постійний персоналізований контроль; зменшуються витрати на облік; максимально скорочується процес обробки бухгалтерських документів та ін [4].

На використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів в бухгалтерському обліку і управлінні впливають певні фактори, які класифікують за такими ознаками: ступінь централізації технологічного процесу діяльності; тип предметної області застосування ІТ (торгівельна, виробнича, облікова, аналітична); ступінь охоплення завдань бухгалтерського обліку і управління (повна автоматизація чи часткова); клас технологічних операцій, які реалізуються (системи управління технологічними процесами, базами даних); тип інтерфейсу користувача (переважно

залежить від типу операційної системи); спосіб побудови мережі (локальна, глобальна); інструментарій (ручні, механічні, електричні, електронні); тип носія інформації (паперові, не паперові технології); тип операції (поопераційні, по предметні технології).

Ці фактори визначають видову класифікацією ІТ бухгалтерського обліку [3].

Досліджуючи визначену кількість, зокрема, підприємств роздрібної торгівлі, можна зробити висновок, що 75 % підприємств мають лише частково автоматизований процес обліку (автоматизовані окремі ділянки обліку), 15 % підприємств здійснюють всі облікові операції у ручну. Отже, встановлено, що жодний з підприємств не має повністю автоматизованого процесу обліку.

Найбільш розповсюдженими інформаційними технологіями, що сьогодні застосовуються підприємствами роздрібної торгівлі, є міні-бухгалтерії – ці технології надають можливість здійснити синтетичний та нескладний аналітичний облік, формують бухгалтерські проводки, головну книгу, оборотну та деякі інші відомості, первинні документи [4].

У питаннях створення відділів інформатизації та автоматизації документообігу бухгалтерської служби є багато недоречностей та недоліків, які гальмують розвиток інформаційної мережі, що знижує ефективність нових та новітніх інформаційних технологій. Серед них слід виділити такі: • використання різноманітних програмних засобів як нових, так і застарілих, значно ускладнює обслуговування інформаційної системи та знижує ефект її впровадження; • усунення окремих недоліків різноманітних програмних засобів може перейти в повсякденну проблему, що потребує створення засобів моніторингу стану всієї інформаційної мережі; • відсутність нормативної бази для регулювання автоматизованої форми обліку на вітчизняному рівні.

Основними умовами ефективної автоматизації організації обліку є: з'єднання усіх комп'ютерів підприємства у єдину мережу; передбачення у штаті додаткового відділу, що слідкує за функціонуванням автоматизованої системи та виправляє поточні системні помилки; заборона самостійного виправлення помилок у системі її користувачам (працівникам); встановлення спеціальних програм для спілкування користувачів (працівників) у межах мережі; налагодження системи безпеки.

Висновок. Незважаючи на відчутний позитивний ефект від автоматизації облікових робіт значна їх частка автоматизує лише окремі ділянки обліку. Тому створення і запровадження АСБО є необхідним і важливим, щоб забезпечити підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності економічного об'єкта та покращення якості управління, соціальних умов.

Література:

1. Сопко В.В., Бенько М.М. Мета і принципи автоматизації бухгалтерського обліку // *Актуальні проблеми економіки* №12. – 2010. – С. 186-192
2. Сопко Вал.В. Інформаційні технології в організації облікового процесу // *Актуальні проблеми економіки* №1. – 2011. – С. 205-211
3. Бенько М.М. Принципи застосування інноваційних інформаційних технологій в бухгалтерському обліковому процесі [Електронний ресурс] - http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_1/NV-2011-V1_59.pdf
4. Загожай В.Б. Загальні питання автоматизації обліку [Електронний ресурс] - <http://ecolib.com.ua/article.php?book=22&article=2417>
4. Алексєєва Н.Ю. Автоматизація облікового процесу на підприємствах роздрібної торгівлі: проблеми та шляхи оптимізації [Електронний ресурс] - <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=415>.